

Spectaculaire en zinvolle natuurbeleving

Van onze verslaggeefster

Natuur in Nederland is niet heel natuurlijk. Beheerders moeten hard werken om vennen nat te houden of heide niet te laten verbossen. Wil de toekomstige generatie er nog wel zoveel energie in steken?

Arjen Buijs van onderzoeksinstituut Alterra heeft net onderzoek onder jongeren en allochtonen afgerond. Hij legde ze onder meer foto's voor van de belangrijkste landschapstypes in Nederland, zoals heide, bos, zandverstuivingen en veenweide. Bij pubers bleek er heel weinig draagvlak voor de bescherming van het zo typisch Nederlandse cultuurlandschap. En allochtonen hebben niets met ruige natuur.

Op lange termijn zal eenderde van de Nederlandse bevolking van buitenlandse afkomst zijn. Volgens Buijs is het in andere culturen normaler om gebruik te maken van de natuur. Dus wellicht zijn er in 2050 toch vooral smulbossen, waar je paddestoelen mag plukken en noten rapen.

Maar de meeste invloed verwacht hij toch van de Hollandse jeugd. Nu al introduceert Staatsbosbeheer speelbossen. In de toekomst zullen natuurbeheerders nog meer belewingswensen moeten vervullen. Buijs: „Die generatie wil niet fietsen langs weilanden, ze wil spektakel. Kabelbanen, survivalen in de uiterwaarden of een nachtelijke boswandeling met lichteffecten.”

Uiteindelijk is 2050 nog ver weg en het is volgens Arjen Buijs makkelijker om het klimaat te voorspellen dan de mens. Zo kunnen zelfs ongeïnteresseerde pubers nog uitgroeien tot natuurminnende volwassenaars, vooral als ze zelf kinderen krijgen. „Uiteindelijk vinden jongeren

het ook acceptabel dat ecologisch belangrijke natuur gesloten blijft voor publiek. En als ze horen dat de grutto het van veenweidegebieden moet hebben, willen ze die soort best beschermen.” Wel zullen de huidige jongeren misschien kritischer naar het Groene Hart kijken, denkt de onderzoeker. „Dat cultuurlandschap wordt eerder verruild voor woongebied en nieuwe, spectaculaire natuur. De Veluwe is er in 2050 voor intensieve natuurbeleving en de waardevolle Oostvaardersplassen blijven gespaard.”

Annick de Witt van de stichting waArde ziet nog een andere vorm van natuurbeleving opkomen, niet actief, maar meer spiritueel en ge-

Soorten komen en gaan

■ Volgens Vilmar Dijkstra van de Vereniging voor Zoogdierkunde is er veel mogelijk. Als Veluwe, Utrechtse Heuvelrug en Oostvaardersplassen goed met elkaar verbonden zijn, ziet hij hier best elanden, wasbeerhonden, wilde katten en lynxen lopen.

Dijkstra: „Dankzij de herstellende walvispopulaties en de afnemende walvisvaart zal de Bultrug in 2050 vaker in de Noordzee te zien zijn.” Er zijn ook slechte berichten. Het verkeer en de verdere versnippering van het landschap kosten veel egels en marterachtigen (wezels, hermelijnen) de kop.

Vogels verdwijnen vooral omdat specifiek leefgebied verdwijnt, zoals kleinschalig, rommelig akkerland of vochtige loofbossen. De Oehoe dankt zijn opkomst aan nestbescherming en broedprojecten. Visarend en zeearend profiteren van beter beschermde moerassen en natuurlijker uiterwaarden. Slangenarend en bijeneter houden van warme zomers.

Sinds 2001 houden duizenden vrijwilligers bij wanneer planten in hun tuin tot bloei komen of vruchten dragen, of wanneer de eerste

richt op gezondheid. „Natuur als heil. Geestelijk, want ondanks de secularisering blijven velen er toch van overtuigd dat er iets is. En dat goddelijke openbaart zich in de natuur. Maar ook functioneel heil: de natuur tegen stress en overgewicht.”

Sowieso is ze optimistisch over de toekomst. „We hebben de natuur nu eenmaal nodig. Als alle economische voorwaarden gewaarborgd zijn, gaan we toch kijken waar we ons het lekkerst voelen: en dat is in het groen, bij het water. Vijftig jaar geleden wilden we de natuur beheersen en controleren. Nu we haar bijna verslagen hebben, gaan we haar weer waarderen.”

vlinders of jonge vogels te zien zijn. Die gegevens wijzen nu al op een toename van soorten.

Soorten die waarschijnlijk in aantal afnemen of zelfs verdwijnen zijn de zoogdieren wezel, hermelijn, egel, eikelmuis, noordse woelmuis, de vogels grauwe gors, ortolaan, wiewelaal, kuifleeuwerik, kempiaan, de vlinders veenhooibeestje, veenbesblauwtje, veenbesparelmoervlinder, de libellen noordse winterjuffer, venwitsnuitlibel, noordse glazenmaker en de planten zweedse kornoelje, beuk, stijf struisriet, noordse rus en kraaihei.

Soorten die in aantal toenemen of verschijnen zijn de zoogdieren lynx, wilde kat, wasbeerhond, bever, grote hoefijzerneus (vleermuis), de vogels zeearend, visarend, oehoe, bijeneter, slangarend, de vlinders staartblauwtje, kleine parelmoervlinder, eikenprocessierups, de libellen heidelibel, kanaaljuffer, zuidelijke glazenmaker en de planten zeevenkel, grote waternavel, bezemkruiskruid, bremraap, zwartsteel.